

RAPORT Z DEBATY

Partnerzy:

Organizatorzy:

13 lipca 2007 r. w siedzibie Polskiej Agencji Prasowej (ul. Bracka 6/8, Warszawa) odbyła się międzynarodowa debata nt. rozdziału uprawnień do emisji CO₂. Przeszło 90 uczestników wzięło udział w debacie, wśród których byli eksperci z Polski oraz Komisji Europejskiej, przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i Środowiska, mediów, środowisk akademickich oraz wszystkich sektorów: energetyki, przemysłu, cementowni, hut stali, szkła, papierowni, cegielni, cukrowni. Debata poprowadził **Prof. Krzysztof Źmijewski**, Przewodniczący Społecznej Rady Konsultacyjnej Energetyki.

Następujący eksperci wzięli udział w panelu dyskusyjnym:

- **Dr Derek Taylor**, DG TREN, Komisja Europejska
- **Prof. Jerzy Buzek**, Wiceprzewodniczący Komisji Energetyki, Przemysłu i Nauki Parlamentu Europejskiego
- **Janusz Mikuła**, Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
- **Paweł Sałek**, Kierownik Krajowego Administratora Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji - *„Wyzwania związane z funkcjonowaniem handlu emisjami w Polsce”*
- **Prof. dr hab. inż. Janusz Lewandowski**, Dyrektor Instytutu Techniki Ciepłej, Politechnika Warszawska - *„System handlu uprawnieniami do emisji, czyli przykład jak zaprojektować zły system”*
- **Dr inż. Jacek Jaśkiewicz**, Dyrektor Departamentu Globalnych Problemów Środowiska i Zmian Klimatu, Ministerstwo Środowiska - *„Konieczność kompleksowego i długoterminowego podejścia”*
- **Tomasz Chruszczow**, Dyrektor Związku Pracodawców „Polskie Szkło”
- **Jerzy Chachuła**, Prezes Zarządu, Elektrownia Rybnik S.A.

Aktywny udział w debacie wzięli ponadto m.in. p. **Mirosław Duda** (Doradca, Agencja Rynku Energii), p. **Jacek Piekacz** (Dyrektor, Vattenfall Heat Poland), p. **Wanda Barc** (PSE Operator), p. **Włodzimierz Kędziora** (Wiceprezes Zarządu, Dalkia Łódź) oraz p. **Zygmunt Parczewski** (EnergSys Sp. z o.o.).

Głównym celem debaty było zwrócenie uwagi na niezwykle ważną dla całej gospodarki kwestię emisji gazów cieplarnianych, w tym dwutlenku węgla do atmosfery. Komisja Europejska zmniejszyła Polsce limity pozwoleń na emisję dwutlenku węgla o prawie 30 %, jeżeli decyzja Komisji okaże się ostateczna to Polsce może grozić zatrzymanie rozwoju gospodarczego. Przy tych limitach, ceny uprawnień do emisji będą rosły, a polskie firmy będą zmuszone je kupować albo ograniczać produkcję, rozwiązaniem może być przenoszenie produkcji do innych krajów. Co to będzie oznaczało dla gospodarki już teraz można sobie wyobrazić.

Największym biorcą uprawnień do emisji CO₂ jest energetyka, gdyby przyjąć, że elektrownie będą miały w takim samym stopniu obcięte uprawnienia jak inne sektory to może spowodować drastyczny wzrost cen energii, a to będzie rzutowało na wszystkie sektory i odbiorców indywidualnych. To tylko jeden przykład, inny dotyczy budownictwa, zgłoszone zapotrzebowanie przez ten sektor gdyby miało być pomniejszone o 26,7 % na pewno spowoduje ograniczenia w produkcji cementu, co w konsekwencji wpłynie na realizację przedsięwzięć w budownictwie, korzystanie z funduszy i realizację Euro 2012.

Biorąc po uwagę powyższe przeprowadziliśmy dyskusję publiczną pomiędzy ekspertami europejskimi oraz polskimi nad wypracowaniem najlepszych rozwiązań, które będą mogły stanowić podstawę przemyślanego i uwzględniającego potrzeby różnych sektorów systemu przydziału uprawnień do emisji oraz modelu, który należałoby przyjąć w Polsce i w przyszłości w Europie.

Podczas debaty zostały przedyskutowane następujące zagadnienia:

- Wyzwania związane z funkcjonowaniem handlu emisjami w Polsce;
- Problemy związane z drugim okresem rozdziału emisji (czyli gdzie są te miliony ton, które zostały przydzielone, a nie zostały wykorzystane?);
- Skutki ograniczenia uprawnień do emisji gazów dla wszystkich polskich sektorów;
- Wyzwanie, które stanowi inwestowanie w nowe technologie;
- Możliwość zastosowania alternatywnych sposobów dystrybucji praw do emisji (nie zakładających administracyjnego przydziału uprawnień) ;
- Zalety systemu *benchmarking*'u w stosunku do systemu *cap and trade* w zakresie realizacji celów efektywnościowych i środowiskowych.

Prof. Buzek w swoim wystąpieniu podkreślił, iż naszym największym problemem wbrew pozorom nie jest kwestia bezpieczeństwa energetycznego, jest nim niebezpieczeństwo zmian klimatycznych (co Unia odkryła 2 lata temu). Ograniczenie emisji CO₂ może spowodować zamknięcie kopalni i elektrowni, co stanowi już istotne zagrożenie dla bezpieczeństwa energetycznego Polski. Odnosząc się natomiast do stanowiska Komisji Europejskiej, zgodnie z którym wprowadzamy rynek czyli handel uprawnieniami do emisji, prof. Buzek wskazał, iż nie jest to rynek w sensie ścisłym, ponieważ rozdział przez Komisję jest uznaniowy a rynek jest możliwy do osiągnięcia dopiero po tym, jak wszystkie uprawnienia zostaną rozdzielone. Podsumował on swoje wystąpienie stwierdzeniem, że naszym zadaniem jest dobre podzielenie się tymi emisjami oraz apelem, aby produkować z węgla syntetyczny gaz i rozwijać technologie sekwestracji CO₂, co postawi nas w czołówce krajów europejskich.

Komentując tezy postawione przez prof. Buzka, prof. Żmijewski zaznaczył, iż zidentyfikowana antropogenna zmiana w stosunku gazów w atmosferze nie jest bez znaczenia i podkreślił, że cienkość ekosfery Ziemi powoduje, że chodzimy po cienkiej linii w zakresie zagadnienia emisji gazów.

Minister Janusz Mikula zwrócił uwagę, że stosowana przez Komisję Europejską metodologia przyznawania państwom członkowskim uprawnień do emisji dyskryminuje nowych, szybko rozwijających się członków Unii. Dyrektor Paweł Sałek ocenił jako sukces sprawne zorganizowanie KASHUE i wskazał na utrudnienia w ostatecznym rozdziale emisji krajowych spowodowane brakiem ostatecznych decyzji Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Dyrektor Jacek Jaśkiewicz

wskazywał na konieczność opracowania kompleksowego i długoterminowego podejścia do problemu handlu i rozdziału emisji. Przedstawiciele przemysłu Prezes Jerzy Chachuła i Dyrektor Tomasz Chruszczow podchwycili tą tezę podważając sens definiowania końcowych limitów pod koniec roku, w którym mają obowiązywać. Prezes Chachuła apelował o wprowadzenie w pełni rynkowego systemu aukcji pierwotnej, a Dyrektor Chruszczow - przedstawiciel przemysłów mineralnych - argumentował, że system taki może spowodować głęboką destabilizację istniejących pomiędzy branżami relacji gospodarczych i w wielu przypadkach może być kontrskuteczny (np. powodować przesunięcie emisji z tzw. wysokich do tzw. niskich).

Szereg szczegółowych kwestii poruszyli dyskutanci „z sali”. Wielokrotnie podkreślono konieczność stworzenia systemowego rozwiązania zarówno w skali Europy jak i Polski. Wyrażono również żal, że na sali nieobecni są ekolodzy reprezentujący interes środowiska.

Po wysłuchaniu wszystkich prezentacji i wypowiedzi głos zabrał dr Derek Taylor z Dyrektoratu Generalnego ds. Energii i Transportu Komisji Europejskiej, który podkreślił, że podejście Komisji nie zakłada jedynie ograniczenie emisji dwutlenku węgla lecz także efektywność produkcji oraz bezpieczeństwo dostaw, a także wyraził wielką sympatię do stanowisk przedstawionych podczas debaty i zamiar przedstawienia tych opinii swoim szefom z Komisji Europejskiej. Ponadto, zachęcał on do szerszego spojrzenia na politykę Komisji Europejskiej i dostrzeżenia jej trojkiego celu - ograniczenie emisji o 20% do roku 2020, 20% wzrost w wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii (które nie generują emisji) oraz 20% wzrost efektywności energetycznej. Dr Taylor zachęcił Polskę do zbudowania zakładu magazynowania CO₂ oraz podkreślił, iż Komisja Europejska jest bardzo otwarta na rozmowy w tym zakresie.

W odniesieniu natomiast do kwestii alokacji uprawnień do emisji dla Polski, dr Taylor stwierdził, że w świetle braku uprawnień do emisji dla niektórych podmiotów rzeczywiście istnieje ryzyko przenoszenia się przemysłu i energetyki do innych obszarów (np. Chin, Indii). Niemniej jednak, musimy przekonywać Chiny, Indie ora nawet Stany Zjednoczone do ograniczenia emisji, a nie będziemy w stanie tego robić jeśli sami chcemy zwiększyć dopuszczalne emisje o 30%.

Wnioski:

1. System powinien być spójny;
2. Rynek powinien być prawdziwy;
3. Efektywność powinna być wysoka i powinna być celem działania a nie efektem ubocznym;
4. Na pewno nie jesteśmy przeciwni redukcji, choć w tym przypadku „równo” nie znaczy „sprawiedliwie”;
5. Musimy wypracować lepszą metodę podziału uprawnień do emisji;
6. Bardzo ważnym zadaniem jest oszacowanie potencjału energetycznego kraju zarówno w zakresie produkcji, OZE i efektywności;

7. Choć system *grandfathering'u* jest najgorszym z możliwych systemów, prawdopodobnie zostanie wprowadzony. Należałoby zastosować system inny, np. *benchmarking'u*, a najlepiej system aukcyjny. Ten ostatni prawdopodobnie jednak nie zostanie wprowadzony, ponieważ zmienia stosunek sił a po wprowadzeniu nie poddaje się działaniom (naciskom) natury politycznej;
8. Możliwe jest łączenie wszystkich trzech systemów np. benchmarkingowy (produktywny) rozdział na branże i aukcje wewnątrz branżowe lub grandfathering części uprawnień i aukcje wyrównawcze;
9. Niezbędna jest dalsza dyskusja nad optymalizacją sposobu rozdziału pierwotnego!

Działania z zakresu Public Relations:

W dniu 13 lipca 2007 r. odbyło się nagranie wywiadów z Derekiem Taylorem, Doradcą ds. energetyki w DG TREN Komisji Europejskiej oraz z Pawłem Sałkiem, Kierownikiem Krajowego Administratora Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji. Nagrania te zostały wyemitowane w programie TVP „Plus-Minus”.